

Ewolucja pojęcia negacji w indyjskiej filozofii języka w okresie od V do XVIII wieku.

Streszczenie popularnonaukowe

Pojęcie negacji było obecne w indyjskiej kulturze w różnych formach od zarania tej cywilizacji. Już w najwcześniejszych poetyckich tekstach znajdujemy opisy stworzenia opierające się częściowo na idei braku lub nieistnienia pewnych zjawisk. Nie jest zatem zadziwiające, że negacja jako koncept była w późniejszym okresie analizowana nie tylko jako element struktur językowych, ale także jako idea filozoficzna. Celem niniejszego projektu jest analiza ewolucji tego pojęcia negacji, które rozwinęło się w szkole indyjskich filozofów-gramatyków. Badany okres obejmuje ponad tysiąc lat pomiędzy V a XVIII wiekiem. Projekt oparty jest na fragmentach trzech tekstów sanskryckich, które pełnią kluczową rolę w historii filozofii języka w Indiach:

- 1) *Wakjapadija* Bhartryhariego datowana na V w. n.e.
- 2) *Waijakaranabhuszana* Koṇḍa Bhattya datowana na XVII w. n.e.
- 3) *Paramalaghumañdżusza* Nagodži Bhattya datowana na XVII/XVIII w. n.e.

Projekt będzie analizował różne typy negacji opisane przez poszczególnych filozofów, a także odniesienia do system tradycyjnej gramatyki sanskryckiej, która stanowi podstawę dla rozwoju szkoły filozofii języka w Indiach. Ma on na celu pokazanie jak idea ta była postrzegana na poziomie językowym oraz jak rozwinęła się na przestrzeni wieków, włączając w swój zakres zarówno bardziej filozoficzne pojęcia, jak i wchodząc na językoznawcze terytorium partykuł innych niż przeczące.

Powodem podjęcia niniejszego tematu badawczego była, z jednej strony, ważność koncepcji negacji w filozofii indyjskiej w ogóle – co staje się oczywiste po analizie innych szkół filozoficznych. Z drugiej strony, niniejszy projekt pozwoli na śledzenie rozwoju znaczenia negacji od czysto technicznego jej rozumienia w systemie tradycyjnej sanskryckiej gramatyki do bardziej abstrakcyjnego pojęcia w swoim aspekcie filozoficznym. Projekt ten łączy w sobie metodologię językoznawczą systemu gramatyki sanskryckiej z metodologią filozoficzną rozwiniętą w studiach indologicznych. Unikalny charakter szkoły indyjskiej filozofii języka będzie stanowił wkład w rozwój studiów tej gałęzi filozofii zarówno w obrębie filozofii indyjskiej, jak i zachodniej. Otwiera on także możliwości dalszych badań porównawczych nad pojmowaniem negacji w różnych kulturach.